

PBU

Pædagogernes Pensionskasse

Årsrapport
for
Pædagogernes Pensionskasse

CVR-nr.: 17 34 04 84

2013

Kort og godt om Pensionspakken 2013

Årets afkast = **7,9 pct.**

Gennemsnit 2003-2013 = **6,3 pct.**

Gennemsnit 2009-2013 = **11,2 pct.**

Antal medlemmer på markedsrente - totalt:	89.850
Betalende medlemmer (inkl. bidragsfrit dækkede)	64.809
Hvilende medlemmer	25.041
<hr/>	
Hensættelse til markedsrente i alt	31.111 mio. kr.
Bidrag til markedsrente i alt	2.399 mio. kr.

Pensionspakken 2014

Pensionspakken

FØR PENSION

Hvis du får offentlig førtidspension – før du fylder 62 år

- Invalidepension 87.000 kr.
- Invalidesum 255.000 kr.

Hvis du får en kritisk sygdom – før du går på pension*

- Sum ved kritisk sygdom 100.000 kr.

Hvis du dør før du går på pension*

- Dødsfaldssum 800.000 kr.
- Børnepension til hvert barn under 24 år 32.000 kr.

EFTER PENSION

Når du går på pension

- Livsvarig pension
- Ratepension
- Kapitalpension

Hvis du dør inden 10 år efter du er gået på pension

- Engangsbeløb

* Dog inden du fylder 70 år.

Bidragsprocent af løn i 2014:

Assistenten og Pædagoger	13,98 pct.
Ledere	15,64 pct.

Indholdsfortegnelse

Ledelsesberetning	1
Endnu et år med godt afkast til medlemmerne	1
Bedre, enklere og billigere pension	1
Andre aktiviteter	2
Forventninger til 2014	2
Om PBU	3
Resultat, balance og egenkapital	5
Risikostyring	7
Pensionsvirksomhed	9
Investeringsvirksomhed	13
PBU's ledelse	15
Bestyrelsen, delegeretforsamlingen og daglig ledelse	17
Direktionens ledelseshverv	19
Bestyrelsens ledelseshverv	19
5-års oversigter: Hovedtal og Finanstilsynets nøgletal	21
Påtegninger	23
Ledelsespåtegning	23
Den uafhængige revisors erklæringer	24
Resultatopgørelse	26
Balance – Aktiver	27
Balance – Passiver	28
Bevægelser på egenkapitalen	28
Noter	29

Ledelsesberetning

Endnu et år med godt afkast til medlemmerne

Det er PBU's mission at sikre medlemmerne den højeste mulige pension. Årets formueafkast udgør 7,9 pct. Det gennemsnitlige formueafkast har for fem-årsperioden 2009 til 2013 udgjort 11,2 pct., og siden markedsrenteordningens start i 2003 6,3 pct.

Tabel 1. Formueafkast i markedsrente 2009 – 2013

Gennemsnit	Gennemsnit					
2003-2013	2009-2013	2013	2012	2011	2010	2009
6,3%	11,2%	7,9%	9,0%	5,3%	14,7%	19,9%

Bedre, enklere og billigere pension

PBU's markedsrenteordning blev etableret i 2003. Siden da er medlemmerne gradvist blevet flyttet til markedsrente. Baggrunden har hele tiden været at sikre medlemmerne den højeste mulige alderspension, da markedsrenteordningen giver PBU bedre mulighed for at føre en langsigtet investeringspolitik, hvor årlige udsving i afkastet udlignes over tid, og hvor investeringerne i større omfang sker i reale aktiver, som giver en bedre beskyttelse af pensionernes købekraft ved øget inflation.

De historiske afkasttal viser, at denne beslutning har været rigtig. Depotrenten på PBU's markedsrenteordning har siden starten i 2003 gennemsnitligt været 5,0 pct. og således været højere end brancheniveauet i gennemsnitsrenteordninger. I 2013 er medlemmernes pension i markedsrente blevet tilskrevet en depotrente på 6,6 pct. efter skat.

PBU's arbejde med at sikre medlemmerne endnu bedre alderspensioner fortsætter. Derfor har PBU i 2013 arbejdet med en række forbedringer af Pensionspakken, som er trådt i kraft den 1. januar 2014. I samme forbindelse samles alle PBU's medlemmer på Pensionspakken, og medlemmerne er løbende blevet grundigt informeret om indholdet i Pensionspakken.

Målsætningen med den forbedrede Pensionspakke er at sikre medlemmerne en enkel og fremtids-sikret pensionsordning, hvor flest mulige penge går til pension samtidig med, at medlemmerne har gode forsikringer ved sygdom og død.

Pensionister på markedsrente

PBU's bestyrelse har besluttet, at fremtidige pensionister også får fordelene i markedsrenteordningen, når de er gået på pension. Det betyder, at medlemmer, der går på pension fra 1. januar 2014 fortsætter på markedsrente i stedet for som tidligere ved pensionering at overgå til gennemsnitsrente.

Andre aktiviteter

Omkostninger

PBU's omkostningsprocent i 2013 er 3,3 mod 3,4 i 2012, og målsætningen er at fastholde udviklingen over tid mod en lavere omkostningsprocent.

Medlemsudvikling og små hvilende depoter

Antallet af betalende, aktive medlemmer og pensionister er fortsat stigende, men under ét er det samlede antal medlemmer faldet i 2013, jf. tabel 4. Faldet i det samlede antal medlemmer skyldes, at PBU har haft succes med at få medlemmer med hvilende ordninger til at flytte den hvilende ordning til deres hovedordning. Formålet med denne aktivitet er at sikre medlemmerne lavere omkostninger. Alene i 2013 er antallet af hvilende ordninger i PBU således faldet med knap 3.000. Sammenlignet med 2011, hvor antallet af hvilende ordninger var på sit højeste, er faldet ca. 6.600.

Livsforsikringsselskabet A/S

PBU etablerede i 2008 datterselskabet Livsforsikringsselskabet A/S med henblik på at give PBU's medlemmer mulighed for at indbetale ekstra til pension i produktet Weekendpension. Gennem årene har der været en stabil vækst i antallet af kunder, som har valgt at spare op i Weekendpension. I 2013 steg bestanden af kunder med Weekendpension med 9 pct.

Som led i PBU's arbejde med at skabe enkelhed, overblik og de lavest mulige omkostninger er det besluttet at flytte forsikringsbestanden i Livsforsikringsselskabet til PBU i 2014. Kunderne vil fortsat have deres opsparing i produktet Weekendpension.

Forventninger til 2014

Det er PBU's forventning, at væksten i den globale økonomi i 2014 vil være positiv og på et lidt højere niveau end i 2013. I forhold til afkastet i PBU's markedsrenteordning er der forventning om et lidt lavere afkast end i 2013.

Den 1. januar 2014 trådte den forbedrede Pensionspakke i kraft. Arbejdet med at sikre medlemmerne endnu bedre alderspensioner og en omkostningseffektiv administration fortsætter i 2014, blandt andet via nye digitale tiltag, som vil indebære, at medlemmerne fremadrettet i stigende omfang får mulighed for at betjene sig selv via pbu.dk.

Der har i øvrigt efter 31. december 2013 – statusdagen – og frem til regnskabets aflæggelse ikke været begivenheder, som påvirker årsrapportens overordnede konklusioner.

Om PBU

PBU's forretningsmodel

PBU er en arbejdsmarkedspensionsordning, der efter aftale mellem Kommunernes Landsforening og BUPL leverer et konkurrencedygtigt livs- og pensionsprodukt til pædagoger omfattet af overenskomsten mellem de to parter.

PBU er til for pædagogerne. PBU tager derfor ansvar for at sikre, at pædagogernes pensionsordning reelt dækker pædagogernes behov såvel i arbejdslivet som i pensionstilværelsen.

Rammerne for udøvelsen af dette ansvar har PBU's bestyrelse fastlagt i en forretningsmodel for pensionskassen. Et centralt element i forretningsmodellen er det forhold, at PBU's medlemsskare er homogen, idet medlemmernes arbejds- og lønforhold samt uddannelse er ensartede. Homogeniteten i medlemsskaren gør PBU i stand til at levere en enkel pensionsydelse, som sikrer, at pensionsordningen til enhver tid er tilpasset netop pædagogernes behov. Det betyder, at alle ændringer og nye udviklingstiltag har til formål at sikre pædagogerne den bedste pensionsløsning med fokus på forenkling af produkter og rådgivning. Hertil kommer, at det er højt prioriteret at sikre en omkostningsbillig ordning med stor sikkerhed og størst mulig gennemsigtighed.

Forca

PBU ejer administrationsselskabet Forca A/S ligeligt sammen med PKA og Lærernes Pension. Forca tilbyder på markedsvilkår administration af arbejdsmarkedspensionsordninger, herunder til de tre ejere.

Samfundsansvar

PBU's grundlag vedrørende samfundsansvar hviler på tilslutningen til FN's "Global Compact", som er ti principper om basisværdier indenfor menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljøbeskyttelse og antikorruption.

PBU redegør for sit samfundsansvar i den årlige rapportering til Global Compact om fremskridt i opfyldelsen af de ti principper, jf. Bekendtgørelse om årsrapporter for tværgående pensionskasser § 132. Rapporten "Rapport om Samfundsansvar 2013" er tilgængelig både på PBU's hjemmeside www.pbu.dk/OmPBU/investeringer/Sider/Socialansvarlighed og på Global Compacts hjemmeside www.unglobalcompact.org. PBU har endvidere fuld åbenhed omkring alle aktieinvesteringer. På pbu.dk findes en liste over aktuelle aktieinvesteringer.

Udøvelsen af aktivt ejerskab sker i samarbejde med PBU's eksterne rådgiver, der overvåger pensionskassens investeringer i forhold til Global Compact. Det sker ved at føre dialog med selskaberne om sociale, miljømæssige og etiske forhold samt ved stemmeafgivning på børsnoterede virksomheders generalforsamling.

PBU lægger vægt på, at rapporteringen er nøgtern og dækkende for væsentlige udfordringer og dilemmaer i investeringsvirksomheden. I 2013 vedtog bestyrelsen en revideret "Politik for ansvarlige investeringer", der blandt andet omhandler investering i statsobligationer fra lande, hvor der er betydelige udfordringer med myndighedernes beskyttelse af menneskerettighederne. Politikken er tilgængelig på pbu.dk.

Videnressourcer og strategisk udvikling i PBU

PBU har valgt en organisering, hvor den daglige administration af medlemmernes pensionsordninger, regnskabet, formuen og investeringerne mv. er outsourcet til eksterne leverandører. Det sikrer professionalisme og de størst mulige stordriftsfordele samtidig med, at ledelsen i PBU kan have maksimalt fokus på strategi- og produktudvikling. Organiseringen betyder, at pensionskassen har en relativt lille medarbejderstab, som til gengæld er kendetegnet ved et højt kompetenceniveau, som løbende udvikles og vedligeholdes.

Kommunikation

Det er helt afgørende for PBU, at medlemmerne opnår endnu større kendskab til og opmærksomhed om deres pensionsopsparing og forsikringer. Derfor har PBU stor fokus på enkelhed og dermed gennemsigtighed i pensionsordningen, samt på at dialogen med og kommunikationen til medlemmerne formuleres så klart og forståeligt som muligt.

PBU's medlemmer har taget udbuddet af selvbetjeningsmuligheder til sig. Således har der også i 2013 været en stor vækst i medlemmernes anvendelse af både pbu.dk og Medlemsportalen. Hjemmesiden besøges af ca. 10.000 medlemmer hver måned. Ultimo året modtager knap 70.000 medlemmer information fra PBU i e-Boks. Medlemmernes anvendelse af de digitale løsninger giver lavere omkostninger til administration.

Medlemsportalen er central for medlemmernes løbende overblik over deres pensionsordning. Portalen kan fx anvendes til at regne på, hvad det betyder for pensionen, hvis man stopper med at arbejde før tid, går på nedsat tid osv. Via portalen får medlemmerne eksempelvis også mulighed for at starte udbetaling af alderspension, at ændre begunstigelsen på ordningen og at forlænge den bidragsfri dækning, når medlemmet ikke længere indbetaler på sin ordning. Anvendelsen af disse muligheder har været stigende gennem 2013.

I 2013 har PBU afholdt 12 seminarer om Alder & Pension for medlemmer på 55 år og opefter. På seminarerne gennemgår PBU's specialister de områder, man især skal være opmærksom på, når man forbereder sin pensionstilværelse. Derudover har PBU afholdt 10 medlemsmøder om den nye Pensionspakke samt bidraget på syv efterløns møder i BUPL-A. Mere end 1.700 medlemmer har deltaget i disse arrangementer.

Resultat, balance og egenkapital

Resultat til fordeling

Resultatet til fordeling mellem medlemmerne og egenkapitalen udgøres af summen af rente-, risiko- og omkostningsresultaterne – driftsresultatet – samt regulering som følge af renteændring og udviklingen i medlemmernes sammensætning på fx alder.

Tabel 2. Resultat til fordeling

(mio. kr.)	2013	2012
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat	2.095	2.875
Tilskrivning af afkast og grundlagsrente til medlemmerne	-2.221	-2.074
Renteresultat før bonus, i alt	-125	801
Risikoresultat	338	84
Omkostningsresultat før bonus	10	97
Driftsresultat, i alt	223	982
Markedsværdiregulering af pensionshensættelser	146	-833
Ændring i kapitalværdi af fremtidige administrationsoverskud	15	-837
Realiseret resultat til fordeling	384	-688

Anm.: Der er foretaget afrundinger i tabellen, og tallene summer ikke nødvendigvis.

Det realiserede resultat på 384 mio. kr., jf. tabel 3, tillagt pensionsafkastskat på 372 mio. kr. udgør 756 mio. kr. Af dette vedrører 126 mio. kr. de bonusberettigede forsikringer og 630 mio. kr. de ikke-bonusberettigede forsikringer.

Renteresultatet består af det opnåede investeringsresultat fratrukket forrentningen af medlemmernes opsparing og udgør -125 mio. kr.

Risikoresultatet er de opkrævede risikopræmier fratrukket udgiften til risikoydelser og udgjorde 338 mio. kr. Medlemmerne har fået udbetalt 405 mio. kr. til ydelser ved død til efterladte, invalideydelser og til kritisk sygdom.

Omkostningsresultatet før bonus er de opkrævede omkostningsbidrag fratrukket de faktiske administrationsomkostninger og udgjorde i 2013 10 mio. kr. mod 97 mio. kr. i 2012.

Driftsresultatet udgjorde derfor 223 mio. kr. mod 982 mio. kr. i 2012.

Bestyrelsen har besluttet at udbetale administrationsbonus til medlemmerne fra og med 2013. Det har medført, at medlemmerne nu og fremadrettet har lavere administrationsomkostninger. Udbetalingen af administrationsbonus og besparelser som følge af effekten af forenklingen af medlemmernes pensionsordning betyder, at de årligt betalte administrationsomkostninger er blevet mere end halveret.

Resultat

PBU har anmeldt regler for overskudsfordeling til Finanstilsynet. Reglerne fastlægger fordelingen af overskuddet mellem medlemmernes pensionsordninger og medlemmerne som ejere. Medlemmernes andel som ejere – egenkapitalforrentningen eller resultatet – udgør i 2013 52 mio. kr.

Tabel 3. Disponering af resultat til fordeling

(mio. kr.)	2013	2012
Realiseret resultat til fordeling	384	-688
Medlemmers bonustilskrivning	-2	0
Anvendt og tilbagebetalt bonuspotentiale på hvilende pensioner	21	-21
Årets ændring i kollektivt bonuspotentiale	313	51
Fordelt til medlemmerne	332	30
Fordelt til egenkapitalen	52	-718

Anm.: Der er foretaget afrundinger i tabellen, og tallene summer ikke nødvendigvis.

Medlemmernes pensionsordninger har fået 2.221 mio. kr. i form tilskrivning af afkast og grundlagsrente, jf. tabel 2. Hertil kommer 332 mio. kr., jf. tabel 3. Medlemmerne har dermed i alt fået 2.553 mio. kr. i 2013.

Bidrag og udbetalinger

Medlemsbidrag udgjorde i 2013 2.518 mio. kr. mod 2.486 mio. kr. i 2012 svarende til en stigning på 32 mio. kr. eller 1,3 pct.

Udbetalte ydelser udgjorde i 2013 1.062 mio. kr. mod 905 mio. kr. i 2012, en stigning på 17,3 pct.

PBU har væsentligt flere bidragsbetalende medlemmer end pensionister, men et stigende antal betalende medlemmer vil gå på pension i de kommende år, og derfor må der forudses en stigning i de udbetalte pensionsydelser. I kroner vil medlemsbidragene over den kommende årrække dog fortsat overstige udbetalingerne med bred margin.

Egenkapital og konsolidering

Egenkapitalen udgjorde pr. 31. december 2013 2.626 mio. kr., hvilket er 52 mio. kr. mere end ved indgangen til året, svarende til årets resultat.

PBU's strategi er at have en tilstrækkelig stærk konsolidering til dels at kunne modstå en betydelig negativ udvikling på de finansielle markeder, og dels med stor sikkerhed at kunne gennemføre den lagte strategi i forretningsmodellen for den kommende fem-års periode.

PBU's konsolidering målt ved summen af bonusgrad (N8) og overdækningsgrad (N11) udgør ved udgangen af året 32,7 pct.

Risikostyring

Tilpasningen af PBU's pensionsordning mod en enkel ordning på markedsrente har implikationer for PBU's risikostyring, som primært er rettet mod medlemmernes risiko. Medlemmerne bærer risikoen på deres forsikringer, herunder ændringer i levetiden. Medlemmerne får en rente baseret på det direkte afkast i markedsrente og bærer således risikoen på investeringsaktiverne tilknyttet deres ordning. Ved tilrettelæggelsen af investeringspolitikken tilstræbes, at medlemmerne på den ene side opnår et så højt afkast som muligt – og dermed en høj pension – men også på den anden side, at medlemmerne har en høj sikkerhed for at få den pension, som de er stillet i udsigt i pensionsprognoser.

Sammenhængen mellem afkastforventningerne i investeringspolitikken, renten anvendt i pensionsprognoserne og at der anvendes betryggende forudsætninger om fx medlemmernes levetid benævnes "prudent person" af Finanstilsynet.

I risikostyringen indgår også, at PBU's basiskapital er tilstrækkelig i forhold til de risici, som kan påvirke PBU og kapitalkravet herfra, det individuelle solvensbehov. PBU's bestyrelse har fastlagt en langsigtet kapitalplan, der løbende overvåges i forhold til den faktiske udvikling. I kapitalplanen indgår også vurdering af, om fremtidige kapitalkrav kan opfyldes, og at PBU's forretningsmodel kan gennemføres.

I PBU anvendes forskellige modeller og metoder til at vurdere og måle effekten af de risici, der kan påvirke pensionskassens medlemmer og pensionskassen.

Markedsrisici – altså risici, der skyldes en ugunstig udvikling på de finansielle markeder – måles gennem opgørelsen af trafiklys, som alle pensionsinstitutter skal indberette kvartalsvist til Finanstilsynet. Der er fastlagt krav til trafiklysopgørelsen, hvor det vurderes, om PBU's egenkapital kan modstå en ugunstig udvikling ("rødt scenarium") på de finansielle markeder. PBU kan pr. 31. december 2013 og har i hele 2013 kunnet modstå det røde scenarium. PBU kan derfor mindst modstå et rentefald på 0,7 procentpoint, et samtidigt fald i ejendomsværdierne på 8 pct. og et samtidigt fald i aktiekurserne på 12 pct.

Ved udgangen af marts 2014 kan PBU fortsat med bred margin modstå det røde scenarium.

Tabellen "Følsomhedsoplysninger" i regnskabet side 41 viser, hvorledes PBU's solvens og basiskapital vil blive påvirket dels af ændringer på det finansielle marked, fx aktiekurser og renteniveau (trafiklys), og dels af forsikringsrisici, det vil sige ændringer i forudsætningerne omkring levetid og invaliditet. Som forudsætning er Finanstilsynets opdaterede benchmark for dødelighed anvendt, jf. anvendt regnskabspraksis. Tabellen viser, at PBU er godt rustet til at modstå negative ændringer i disse forudsætninger.

PBU opgør løbende det individuelle solvensbehov efter overordnede retningslinjer fastlagt af bestyrelsen, der mindst én gang årligt drøfter og tager stilling til opgørelsesmetoden.

Det individuelle solvensbehov er pr. 31. december 2013 opgjort til 1.588 mio. kr. (2012: 1.501 mio. kr.) mod en egenkapital på 2.626 mio. kr. Det individuelle solvensbehov indberettes kvartalsvist til Finanstilsynet.

Pr. 1. januar 2014 trådte en ny Bekendtgørelse for solvens og driftsplaner for forsikringselskaber og pensionskasser, og bestyrelsen har besluttet at anvende standardmodellen i bekendtgørelsen – dog med en partiel intern model for levetid – ved opgørelsen af det individuelle solvensbehov. Det er vurderingen, at sikkerhedsniveauet i opgørelsesmetoden for PBU er 99,5 pct. svarende til en begivenhed, som forventes at indtræffe i ét ud af 200 år.

PBU's individuelle solvensbehov er på denne baggrund pr. 1. januar 2014 opgjort til 1.920 mio. kr. mod en tilstrækkelig basiskapital på 2.476 mio. kr.

Solvens II

Solvens II er et kommende europæisk fælles regelsæt for solvensopgørelser, risikostyring og rapportering. Solvens II er vedtaget i EU, og reglerne forventes at træde i kraft 1. januar 2016. Solvenskravet i den nye danske solvensbekendtgørelse, som er udstedt af Finanstilsynet med virkning fra 1. januar 2014, forventes at være tæt på solvenskravet under Solvens II. PBU følger udviklingen tæt.

PBU har udarbejdet politikker indenfor de forskellige risikoområder. Risiko, solvens mv. indgår i bestyrelsens årshjul. Herudover behandles risiko i PBU's revisionsudvalg, og internt i PBU har der i flere år været en risikokomité, som løbende drøfter de enkelte risikoområder.

Pensionsvirksomhed

Pensionspakken

Størstedelen af medlemmerne i PBU har i 2013 været omfattet af Pensionspakken, som er den pensionsordning, PBU tilbyder alle nye medlemmer. Den resterende del af medlemmerne har været omfattet af pensionsordningens ældre regulativer.

Fra 1. januar 2014 er det besluttet at samle alle medlemmer på Pensionspakken. Samtidig er der foretaget en række forbedringer af Pensionspakken, som blandt andet betyder en lavere betaling for forsikringer og administration og dermed flere penge til pension. Pensionspakken tager hensyn til medlemmernes længere levetid.

I 2013 er medlemmernes opsparing forrentet med markedsrente frem til pensioneringstidspunktet, hvorefter pensionsordningen er forrentet efter princippet for ugaranteret gennemsnitsrente. Fra 1. januar 2014 vil medlemmernes opsparing blive forrentet med markedsrente gennem hele pensionsordningens levetid.

Det er målsætningen, at ændringerne skal sikre medlemmerne en enkel og fremtidssikret pensionsordning, hvor flest mulige penge går til pension samtidig med, at medlemmerne har gode forsikringer ved sygdom og død.

Ydelserne i Pensionspakken er reguleret af Pensionsregulativet og omfatter en række kollektive gruppeforsikringer ved sygdom og død.

Der bliver løbende taget stilling til størrelsen af forsikringerne, så de giver en tilstrækkelig dækning for en typisk pædagog. Samtidig tages der stilling til, om der er en god sammenhæng til udbetalingerne fra det offentlige. Den aktuelle dækning fremgår af figuren, som er illustreret indledningsvis i i årsrapporten.

I 2013 er Pensionspakken tillige tilpasset den ændrede lovgivning som følge af vedtagelsen af skattereformen i 2012. Det har medført, at det siden 1. januar 2013 ikke længere er muligt at indbetale til kapitalpension/alderssum i PBU. Den del af bidraget, som hidtil er anvendt til kapitalpension, anvendes fremover til den livsvarige alderspension. PBU betaler afgift af medlemmernes kapitalpensioner/alderssummer i foråret 2014, således at medlemmerne opnår den skatterabat, som er muliggjort i skattereformen.

Weekendpension

Også i 2013 har der været fokus på medlemmernes mulighed for at spare ekstra op til pension dels via supplerende indbetaling til hovedordningen i PBU og dels via Weekendpension. Medlemmerne har således mulighed for at etablere den supplerende pensionsopsparing, der passer bedst sammen med den obligatoriske pensionsordning og medlemmets ønsker og behov.

I 2013 steg bestanden af kunder med Weekendpension med 9 pct. Indbetalingerne fra kunderne var på niveau med 2012.

Som tidligere nævnt er det besluttet at flytte forsikringsbestanden i Livsforsikringselskabet til PBU. Kunderne i Livsforsikringselskabet vil fortsat have deres opsparing i produktet Weekendpension.

Den digitale udvikling

Der har de seneste år været et øget fokus på digitaliseringen i PBU, som indebærer, at medlemmerne i flere og flere sammenhænge skal betjene sig selv via nye digitale løsninger.

Det betyder både lavere omkostninger til administration og en bedre service for medlemmerne.

I 2013 er der udviklet en række nye selvbetjeningsløsninger, som gør det nemmere for medlemmerne at betjene sig selv. Derudover er der lanceret en ny kommunikationskanal i form af en App, hvor medlemmerne nemt kan få et overblik over egen opsparing og egne forsikringer. Medlemmerne har taget godt imod de nye muligheder.

Arbejdet med at tilbyde medlemmerne flere digitale løsninger vil fortsætte i 2014.

Medlemsudviklingen

PBU har 110.131 medlemmer ultimo 2013. Antallet af medlemmer, som indbetaler til PBU er fortsat stigende. Denne udvikling forventes at fortsætte i de kommende år – om end med lavere takt blandt andet som følge af usikkerheden om de kommunale budgetter og konsekvenserne af skole-reformen.

Antallet af medlemmer er faldet med ca. 1,2 pct. siden 2012. Det skyldes den særlige indsats omkring små hvilende depoter, hvor der i 2013 er sket overførsel eller udbetaling af omkring 3.000 depoter. Faldet i hvilende ordninger forventes at fortsætte i 2014.

PBU kan konstatere, at der gennem årene er sket en ændring i medlemmernes ansættelsessituation. I 2004 var der en ligelig fordeling mellem heltids- og deltidsansættelser, men dette forhold har ændret sig således, at antallet af medlemmer på deltid nu overstiger antallet af heltidsansatte.

Tabel 4. Medlemmer og pensionister, ultimo

(antal)	2013	2012	2011	2010	2009
Betalende medlemmer*	68.967	68.847	68.451	66.991	64.343
Hvilende medlemmer	28.624	31.585	35.230	34.314	34.282
Pensionerede medlemmer	12.540	11.043	9.882	8.795	7.808
Medlemmer, i alt	110.131	111.475	113.563	110.100	106.433
Alderspensionister	9.498	7.978	6.917	5.962	5.154
Invalidepensionister	3.042	3.065	2.965	2.833	2.654
Pensionerede medlemmer, i alt	12.540	11.043	9.882	8.795	7.808
Ægtefællepensionister	902	857	804	761	714
Børnepensionister	908	956	992	1.051	1.012
Børne- og ægtefællepensionister, i alt	1.810	1.813	1.796	1.812	1.726

*: Inklusive bidragsfrit dækkede.

Bidrag og udbetalte ydelser

I 2013 modtog PBU 2.518 mio. kr. i bidrag mod 2.486 mio. kr. i 2012. Det er en vækst på 1,3 pct. Væksten i bidrag ventes at fortsætte, og overenskomstforhandlingerne i 2013 resulterede i, at pædagogernes bidrag fra 1. januar 2014 stiger med 0,21 procentpoint til 13,98 pct., og at institutionsledernes bidrag stiger med 0,29 procentpoint til 15,64 pct.

Antallet af pensionerede medlemmer i PBU er stigende. Udbetaling til alderspension mv. er således steget fra 286 mio. kr. i 2012 til 384 mio. kr. i 2013.

PBU udbetalte i 2013 ydelser på i alt 1.062 mio. kr. mod 905 mio. kr. i 2012.

Ydelserne fordeler sig med:

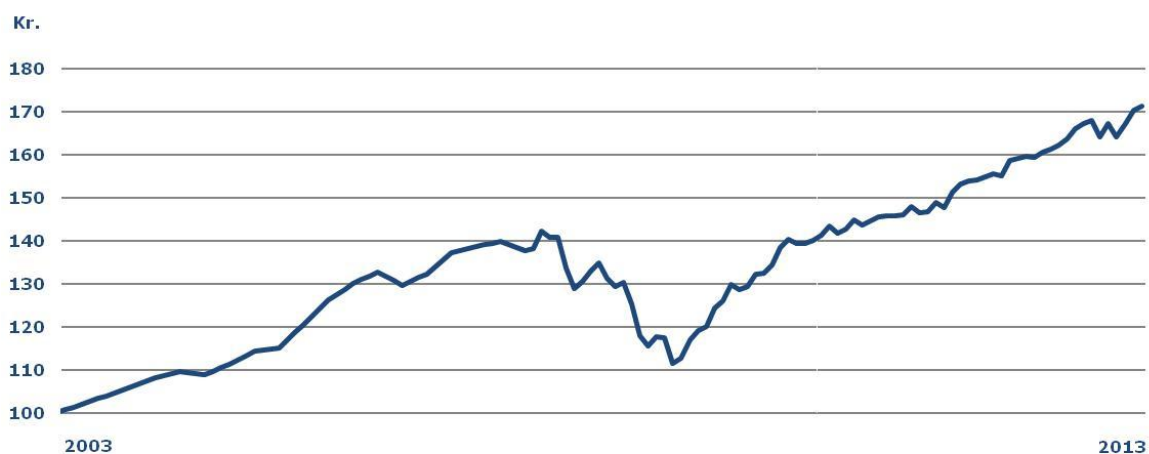
- 384 mio. kr. til alderspension mv.
- 220 mio. kr. til invalideydelser
- 148 mio. kr. til ydelser ved død
- 37 mio. kr. til kritisk sygdom samt
- 273 mio. kr. til overførsler og udtrædelser vedrørende medlemmer, der ophævede pensionsordningen i PBU.

Forrentning af medlemmernes pensionsopsparing

I Pensionspakken er medlemmernes opsparing forrentet med en depotrente, der svarer til det opnåede afkast på investeringsaktiverne fratrukket pensionsafkastskat, investeringsomkostninger og henlæggelse til egenkapitalen. Depotrenten har siden etableringen af Pensionspakken i 2003 i gennemsnit udgjort 5,0 pct. pr. år.

Af figur 1 fremgår udviklingen i 100 kr. forrentet med depotrenten i Pensionspakken siden 1. januar 2003. 100 kr. indbetalt i starten af 2003 er således vokset til 171 kr. ved udgangen af 2013.

Figur 1. Hvad er 100 kr. blevet til fra 2003-2013 - Pensionspakken

Investeringsvirksomhed

Formueafkast 2013

PBU opnåede i 2013 et formueafkast i markedsrente på 7,9 pct. Resultatet blev opnået i et år, der under ét udviklede sig stort set som forventet, men hvor væksten i verdensøkonomien dog lå en smule under det forventede. Denne tendens gjorde sig gældende såvel i USA, hvor en række stramninger af finanspolitikken mindskede væksten, som i Europa, hvor euro-krisen fortsatte, og finanspolitikken også var stram, samt i de nye vækstlande (emerging markets), hvor eksempelvis Kina var påvirket af den fortsat lave vækst i Vesten.

Som forventet foretog centralbankerne ikke stramninger af pengepolitikken, og de 10-årige renter steg derfor kun med ca. 0,5 procent-point, mens aktierne steg med godt 15 pct. målt ved udviklingen i det globale aktieindeks MSCI global all country.

Afkastet for 2013 er jf. tabel 5 sammensat af høje afkast på børsnoterede aktier og positive afkast på virksomhedsobligationer og ejendomme, mens obligationer fra udviklingslande udviste de mest negative afkast. Rentestigningen var årsagen til negative afkast på nominelle obligationer og indeksobligationer.

Tabel 5. Formueafkast i markedsrente på aktivtyper før skat, 2009-2013

(pct.)	2013	2012	2011	2010	2009
Nominelle obligationer	-0,4	6,3	14,2	7,6	5,3
Virksomhedsobligationer	4,9	11,9	1,5	18,2	39,0
Obligationer udstedt af udviklingslande	-8,3	15,5	-1,0	18,4	18,9
Indeksobligationer	-6,3	5,7	10,8	4,0	7,1
Børsnoterede aktier	21,6	16,4	-7,9	27,5	39,3
Ejendomme	3,4	4,0	2,1	6,5	-14,8

Aktivsammensætningen

I tabel 6 nedenfor fremgår aktivsammensætningen for PBU's markedsrenteordning. Det fremgår, at porteføljen har en spredning på en række aktivklasser med hovedvægten på børsnoterede aktier og danske stats- og realkreditobligationer.

Tabel 6. Aktivsammensætning for markedsrente, ultimo 2013

(pct.)	2013
Nominelle obligationer	38
Virksomhedsobligationer	9
Obligationer udstedt af udviklingslande	4
Indeksobligationer	3
Aktier	38
Valutaterminsforretninger, likviditet mv.	1
Ejendomme	7

Forventninger til markedsudviklingen i 2014

PBU's afkastforventninger for 2014 bygger på en forventning om, at den globale vækst bliver lidt højere end i 2013 primært trukket af vækst i USA på omkring 3 pct. og en behersket vækst i Europa på omkring 1 pct., som kan tilskrives, at Europa ventes at komme ud af recessionen. Meget tyder på, at den relativt stramme finanspolitik i 2013 i USA og Europa bliver noget mindre stram i 2014. Samtidig er der udsigt til en fortsat meget lempelig pengepolitik i alle de største økonomier i verden.

Usikkerhedsfaktorerne vedrørende hovedscenariet for 2014 er dels pengepolitikken i USA, hvor FED har signaleret, at den på et tidspunkt vil stoppe direkte opkøb af amerikanske stats- og realkreditobligationer for at holde renten nede, dels konsekvenserne af forhandlingerne om en bankunion i Eurozonen, og endelig dels mulige positive effekter af reformer og deraf øget vækst i Japan og Kina.

Som følge af den forventede økonomiske udvikling i 2014 ventes aktierne at give pæne afkast. I takt med en mindre lempelig amerikansk pengepolitik og en mindre krisefyldt stemning i Europa forventes der en rentestigning, idet det nuværende meget lave renteniveau anses for at være holdt kunstigt nede af centralbankerne.

PBU's ledelse

Generalforsamling og delegeretforsamling

Med baggrund i de stadigt stigende krav til bestyrelsens kompetencer i en finansiel virksomhed, blev det på generalforsamlingen i 2013 besluttet at udvide bestyrelsen med endnu et medlem med særlige kompetencer og erfaringer. Bo Andersen, der siden 2010 har været særligt kvalificeret medlem af PBU's bestyrelse, havde besluttet ikke at genopstille. Der var derfor nyvalg til Lis Skovbjerg og Leif Hasager, der begge har omfattende erfaringer fra branchen og derfor bidrager til en yderligere styrkelse af bestyrelsens arbejde og kompetencer med viden om blandt andet regnskab, forsikringsteknik og investering. De er begge valgt for en to-årig periode.

I efteråret 2013 var der nyvalg til PBU's delegeretforsamling, der afholdes i tilknytning til de lokale generalforsamlinger i BUPL. Seks nye medlemmer blev valgt ind i delegeretforsamlingen. Da BUPL har ændret reglerne for afholdelse af lokale generalforsamlinger, er kadencen for valg til PBU's delegeretforsamling blevet tilpasset hertil, hvorfor det i efteråret blev besluttet at udvide funktionsperioden for den netop valgte forsamling til fem år, det vil sige for årene 2014-2018. Der er således nyvalg til delegeretforsamlingen i efteråret 2018. Forsamlingen består af 35 delegerede. Der vælges tre delegerede fra hvert område svarende til BUPL's lokale fagforeninger, dog kun én fra Bornholm. Der vælges én delegeret fra Landsforeningen for Socialpædagoger (LFS).

God selskabsledelse

Bestyrelsen og delegeretforsamlingen drøfter løbende rammerne for god selskabsledelse og arbejdet i bestyrelsen. Bestyrelsen har et årshjul for bestyrelsens behandling af en række emner samt overholdelsen af bekendtgørelsen om ledelse og styring af pensionskassen (§§ 70 og 71). Det er i den sammenhæng konklusionen, at PBU lever op til gældende krav og har en plan for opfyldelsen af kommende krav.

Finanstilsynet

Finanstilsynet var på ordinær inspektion i 2012, og Finanstilsynets tilbagemelding er blevet annonceret på PBU's hjemmeside.

Ledelse og styring af PBU

Finanstilsynet har fastsat en række krav til ledelsen og styringen af livsforsikringselskaber og pensionskasser, herunder PBU. Det overordnede formål med kravene er at sikre en sund virksomhed med effektive former for virksomhedsstyring. Kravene er i de senere år løbende blevet skærpet.

PBU's ledelse sikrer løbende, at kravene opfyldes. Dette sker aktuelt blandt andet gennem uddannelse af bestyrelsen og styrkelse af revisionsudvalget.

Pensionshøjskole og bestyrelsesuddannelse

PBU afholder en pensionshøjskole for bestyrelsen og de delegerede. Kurserne dækker emner, som det er gavnligt at have kendskab til, når man skal fungere som bestyrelsesmedlem eller delegeret.

Endvidere har PBU etableret en bestyrelsesuddannelse sammen med PKA, Lærernes Pension og Sampension med henblik på at bevare og styrke kompetenceniveauet i bestyrelsen, så kravene til ledelsen til stadighed kan honoreres.

Revisionsudvalg

Pensionskassens bestyrelse har i henhold til lovgivningen nedsat et revisionsudvalg i 2009.

Revisionsudvalgets opgave er at have særlig fokus på at overvåge pensionskassens regnskabsaf-læggelse og at overvåge, om pensionskassens interne kontrol- og risikosystemer fungerer effek-tivt.

Bestyrelsen besluttede i 2013, at PBU's revisionsudvalg fremover består af tre bestyrelsesmed-lemmer, herunder de to uafhængige og særligt kvalificerede medlemmer af bestyrelsen. Lis Skov-bjerg er på den baggrund valgt som formand for revisionsudvalget, Leif Hasager som næstfor-mand, og udvalgets tredje medlem er bestyrelsesformand Hans Peter Geil. Formålet med ændrin-gen af revisionsudvalgets virke har været et ønske om styrke revisionsudvalget, så det i endnu højere grad kvalificerer og forbereder drøftelserne i bestyrelsen inden for udvalgets virke. Samtidig er det besluttet at holde tre årlige møder i revisionsudvalget, hvilket er en udvidelse med ét årligt møde.

Aflønningspolitik

Bestyrelsen har i henhold til lovgivningen fastlagt en aflønningspolitik for PBU. Aflønningspolitikken kan ses på pbu.dk.

Bestyrelsen, delegeretforsamlingen og daglig ledelse

Bestyrelsen

Hans Peter Geil ^{*}
Formand
Borgmester, Haderslev
Kommune

Henning Pedersen ^{**}
1. næstformand
Forbundsformand, BUPL

Ole Steen Larsen ^{***}
2. næstformand
Pædagog

Steffen Poulsen ^{***}
SFO-leder

Torstein Grubb ^{***}
Pædagog

Lasse Bjerg Jørgensen ^{**}
Hovedkasserer, BUPL

Karin Søjberg Holst ^{*}
Borgmester,
Gladsaxe Kommune

Lis Skovbjerg ^{***}
Særligt kvalificeret medlem

Leif Hasager ^{***}
Særligt kvalificeret medlem

* Udpeget af de kommunale forhandlingsorganer i Kommunernes Landsforening (KL)

** Udpeget af Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL)

*** Valgt af medlemmerne

Delegeretforsamlingen fra den 1. januar 2014

Bjarne Kofoed	Hovedstaden
Bjarne Benda	Hovedstaden
Ulla Mathiesen	Hovedstaden
Per B. Andersen	Storkøbenhavn
Per Uno Nielsen	Storkøbenhavn
Brigitte Christensen	Storkøbenhavn
Lars Christensen	Nordsjælland
Bent Pedersen	Nordsjælland
Connie Elisabeth Madsen	Nordsjælland
Torstein Grubb	Midtsjælland
Kay Abrahamsen	Midtsjælland
Pia Ungstrup Petersen	Midtsjælland
Flemming Jørgensen	Sydøstsjælland
Mette Laurentzius	Sydøstsjælland
Bjørn Paw Steenberg	Sydøstsjælland
Susanne B. Frederiksen	Bornholm
Anders Bech Kristensen	Fyn
Marianne Carlsen	Fyn
Johannes Nissen	Fyn
Claus-Peter Aanum	Sydjylland
Per Wøssner	Sydjylland
Lasse Porsgaard Birkelund	Sydjylland
Kim Hyttel	MidtVestjylland
Astrid Jensen	MidtVestjylland
Søren Kjær Roslyng-Jensen	MidtVestjylland
Lone Brask Bay	Østjylland
Elisabeth Skousen	Østjylland
Preben Fonslet Jørgensen	Østjylland
Thomas Dahl	Århus
Steffen Poulsen	Århus
Lars Møller	Århus
Peter Leth Nielsen	Nordjylland
Grethe Kirstine Nielsen	Nordjylland
Per Just Thodberg	Nordjylland
Hanne Rosenquist	LFS

Daglig ledelse

Adm. direktør Leif Brask-Rasmussen
Direktør Nina Reedtz Fink
Ansvarshavende aktuar Frank Cederbye
Investeringsdirektør Morten Schou
Medlemschef Lene Mortensen
Økonomichef Lars Ingemann Nielsen
Kommunikationschef Mikael Ejrnæs

Direktionens ledelseshverv

Administrerende direktør Leif Brask-Rasmussen

Bestyrelsesformand for PBU Bolig A/S
Bestyrelsesformand for Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S
Bestyrelsesformand for Ejendomsudvikling Kronborg Strand P/S
Bestyrelsesformand for Livsforsikringsselskabet A/S
Bestyrelsesmedlem i Forca A/S
Bestyrelsesmedlem i Forsikring & Pension

Direktør Nina Reedtz Fink

Næstformand for bestyrelsen i PBU Bolig A/S
Bestyrelsesmedlem i Livsforsikringsselskabet A/S

Bestyrelsens ledelseshverv

Bestyrelsesformand Hans Peter Geil

Borgmester, Haderslev Kommune
Bestyrelsesformand for VUC Sønderjylland
Næstformand for Haderslev Forsyningservice
Bestyrelsesmedlem i Dansk Affald
Næstformand for Deponi Syd

1. næstformand Henning Pedersen

Forbundsformand for BUPL
Medlem af repræsentantskabet Lån & Spar Bank

2. næstformand Ole Steen Larsen

Næstformand i Landsbygruppen Thy-Hannæs
Medlem af Rådet for Nationalpark Thy
Medlem af styregruppen vedrørende bygning af Nationalparkcenter Thy

Bestyrelsesmedlem Steffen Poulsen

Bestyrelsesmedlem Torstein Grubb

Bestyrelsesmedlem Lasse Bjerg Jørgensen

Hovedkasserer i BUPL
Formand for BUPL-A
Bestyrelsesmedlem i AK-Samvirke
Bestyrelsesmedlem i institutionsbestyrelsen for Børnegården i Sundby

Bestyrelsesmedlem Karin Søjberg Holst

Borgmester i Gladsaxe Kommune
Bestyrelsesmedlem i Vestforbrændingen
Formand for HMN Gassalg A/S
Formand for HMN Gashandel A/S
Næstformand i Interimsbestyrelsen, Ring 3 Letbane

Bestyrelsesmedlem Lis Skovbjerg

Medlem af Rådgivende Udvalg i Center for Pensionsret på Københavns Universitet

Bestyrelsesmedlem i Magistrenes Pensionskasse

Bestyrelsesmedlem i MP Ejendomme A/S

Bestyrelsesmedlem i BIG Fonden

Bestyrelsesmedlem i BIG 1 Holding A/S

Bestyrelsesmedlem i BIG 2 Holding A/S

Bestyrelsesmedlem Leif Hasager

Bestyrelsesmedlem i Kirk Kapital

Bestyrelsesmedlem i KJK Sicav

Bestyrelsesmedlem i Vejle Bryghus

5-års oversigter: Hovedtal og Finanstilsynets nøgletal

Tabel 7. Regnskabet hovedtal (pensionskassen), 2009-2013

(mio.kr.)	2013	2012	2011	2010	2009
Medlemsbidrag	2.518	2.486	2.349	2.331	2.214
Pensionsydelse	1.060	905	726	697	601
Investeringsafkast efter PAL-skat	2.095	2.875	1.588	3.066	2.056
Administrationsomkostninger	82	83	79	78	49
Pensionsteknisk resultat	-69	-925	-225	181	106
Resultat	52	-718	-82	473	303
Pensionshensættelser	11.692	10.865	9.384	19.158	17.523
Erstatningshensættelser	3	5	4	3	3
Kollektivt bonuspotentiale	1.058	744	694	0	0
Hensættelser til unit-linked	31.111	28.833	25.275	12.982	10.467
Pensionsmæssige hensættelser	43.864	40.447	35.357	32.142	27.993
Egenkapital	2.626	2.574	3.292	3.414	2.940
Aktiver	47.672	44.377	39.801	37.311	31.130
Aktiver (koncern)	47.955	44.610	39.899	37.263	31.189

Noter:

De pensionsmæssige hensættelser modsvarer hensættelser til pensions- og investeringskontrakter, i alt. Afrundinger kan medføre, at tallene ikke summer.

Nøgletal

Tabel 8. Nøgletal (pensionskassen), 2009-2013

	2013	2012	2011	2010	2009
Afkastnøgletal, markedsrente					
Afkast før pensionsafkastskat, pct.	7,9	9,0	5,3	14,7	19,9
Afkast efter pensionsafkastskat, pct.	6,7	7,6	4,5	12,5	16,9
Afkasttilskrivning, markedsrente					
Depotrente, pct.	6,6	8,7	3,6	10,4	11,9
Afkastnøgletal, gennemsnitsrente					
Afkast før pensionsafkastskat (N1), pct. *)	1,7	8,1	4,7	10,0	3,9
Omkostnings- og resultatnøgletal					
Omkostningsprocent af medlemsbidrag (N3)	3,3	3,4	3,4	3,3	2,2
Omkostningsprocent af hensættelser (N4)	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2
Omkostninger pr. medlem (N5), kr.	700	699	670	687	440
Omkostningsresultat (N6), pct.	0,01	0,27	0,29	0,31	0,42
Forsikringsrisikoresultat (N7), pct.	0,88	0,24	0,18	0,36	0,13
Konsoliderings- og kapitalstrukturnøgletal					
Bonusgrad (N8)	11,2	8,7	8,8	0,0	0,0
Medlemskapitalgrad (N9)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egenkapitalgrad (N10)	27,7	30,2	41,9	19,3	17,3
Overdækningsgrad (N11)	21,5	23,7	35,7	14,8	12,8
Solvensdækning (Solvens I) (N12)	463,2	484,5	705,3	435,2	392,5
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning før skat (N13), pct.	2,9	-23,2	-1,7	16,5	12,1
Egenkapitalforrentning før skat inkl. ændring på skyggekontoen, pct.	12,8	-3,3	22,0	30,0	25,6
Egenkapitalforrentning efter skat (N14), pct.	2,0	-24,5	-2,4	14,9	10,9
Forrentning af medlemmernes midler efter omkostninger før skat (N15), pct.	6,4	12,4	10,5	-6,8	-2,5

* Nøgletallet vedrører alene medlemmer pensioneret før 31. december 2013. PBU's hovedordning er Pensionspakken med markedsrente, og denne bør anvendes i afkastsammenligninger med PBU.

Noter:

Pensionskassen har fundet det relevant at oplyse egenkapitalforrentningen før skat og inklusiv ændringen på skyggekontoen.

Forrentning af medlemskonti før skat (N16), Forrentning af ansvarlig lånekapital før skat (N17), Forrentning af særlige bonushensættelser af type A før skat (N18) og Forrentning af særlige bonushensættelser af type B før skat (N19) er ikke oplyst, da PBU ikke har eller har haft medlemskonti, ansvarlig lånekapital eller særlige bonushensættelser pr. 31. december 2013.

Påtegninger

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger for regnskabsåret 2013.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed.

Årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2013 samt af resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 2013.

Ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen og aktiviteterne i koncernen og pensionskassen samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer som koncernen og pensionskassen kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

København, den 10. april 2014

Direktionen

Leif Brask-Rasmussen
Adm. direktør

Nina Reedtz Fink
Direktør

Bestyrelsen

Hans Peter Geil (Formand)

Henning Pedersen (1. næstformand)

Ole Steen Larsen (2. næstformand)

Torstein Grubb

Steffen Poulsen

Lasse Bjerg Jørgensen

Karin Søjberg Holst

Lis Skovbjerg

Leif Hasager

Den uafhængige revisors erklæringer

Til medlemmerne af Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger (PBU)

Påtegning på koncernregnskabet og årsregnskabet

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for PBU for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2013. Koncernregnskabet og årsregnskabet omfatter anvendt regnskabspraksis, resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter for såvel koncernen som pensionskassen. Koncernregnskabet og årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiel virksomhed.

Ledelsens ansvar for koncernregnskabet og årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et koncernregnskab og et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet og årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om koncernregnskabet og årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i koncernregnskabet og i årsregnskabet. De valgte revisionshandlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risici for væsentlig fejlinformation i koncernregnskabet og i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for virksomhedens udarbejdelse af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt den samlede præsentation af koncernregnskabet og årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og pensionskassens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2013 samt af resultatet af koncernens og pensionskassens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2013 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Vi har i henhold til lov om finansiell virksomhed gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den udførte revision af koncernregnskabet og årsregnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet.

København, den 10. april 2014

KPMG

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Jesper Dan Jespersen
Statsautoriseret revisor

Ole Karstensen
Statsautoriseret revisor

Resultatopgørelse

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2013	2012	2013	2012
Alle beløb i tusind kr.					
PENSIONS VIRKSOMHED					
Bruttomedlemsbidrag	2	2.517.881	2.485.517	2.542.451	2.510.199
Medlemsbidrag f.e.r., i alt		2.517.881	2.485.517	2.542.451	2.510.199
Indtægter fra tilknyttede virksomheder		61.526	25.020		
Indtægter fra associerede virksomheder		-75.231	3.742	-75.231	3.742
Indtægter af investeringsejendomme		5.765	14.245	66.825	41.678
Renteindtægter og udbytter m.v.		1.124.359	897.570	1.432.452	1.156.248
Kursreguleringer	3	1.350.888	2.484.177	1.117.075	2.272.567
Renteudgifter		-777	-6.052	-2.169	-6.643
Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed		833	-31.480	-62.397	-70.454
Investeringsafkast, i alt		2.467.362	3.387.222	2.476.553	3.397.137
Pensionsafkastskat		-371.963	-512.673	-373.344	-514.245
Investeringsafkast efter pensionsafkastskat		2.095.400	2.874.549	2.103.209	2.882.892
Udbetalte ydelser		-1.061.783	-904.884	-1.062.295	-905.279
Ændring i erstatningshensættelser		1.930	-352	1.930	-352
Pensionsydelse f.e.r., i alt		-1.059.853	-905.237	-1.060.365	-905.632
Ændring i pensionshensættelser f.e.r.		390.825	-773.014	390.838	-773.010
Ændring i kollektivt bonuspotentiale		-313.195	-50.702	-313.200	-50.702
Bonus, i alt		-313.195	-50.702	-313.200	-50.702
Ændring i hensættelser til unit-linked kontrakter		-3.496.246	-4.265.942	-3.525.309	-4.295.289
Administrationsomkostninger		-82.325	-83.303	-84.981	-86.952
Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r., i alt	4	-82.325	-83.303	-84.981	-86.952
Overført investeringsafkast		-121.922	-206.485	-124.147	-206.485
PENSIONSTEKNISK RESULTAT		-69.435	-924.617	-71.504	-924.978
Egenkapitalens investeringsafkast		144.357	243.311	146.582	243.311
RESULTAT FØR SKAT		74.923	-681.306	75.078	-681.667
Pensionsafkastskat for egenkapital		-22.436	-36.826	-22.436	-36.826
Skat		0	0	-156	361
ÅRETS RESULTAT		52.487	-718.132	52.487	-718.132
Anden totalindkomst		0	0	0	0
ÅRETS TOTALINDKOMST		52.487	-718.132	52.487	-718.132

Årets resultat overføres til egenkapitalen.

Balance – Aktiver

	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2013	2012	2013	2012
Alle beløb i tusind kr.					
Driftsmidler	5	1.583	1.979	1.672	2.100
MATERIELLE AKTIVER, I ALT		1.583	1.979	1.672	2.100
Investeringsjendomme	6	105.994	128.034	365.870	384.769
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder		330.252	319.289	-	-
Kapitalandele i associerede virksomheder		109.588	138.324	110.661	139.498
Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt		439.840	457.613	110.661	139.498
Kapitalandele		581.424	566.088	3.603.819	3.478.122
Investeringsforeningsandele		5.379.992	4.077.003	2.138.320	927.007
Obligationer	7	8.885.421	9.422.138	9.111.255	9.655.839
Indlån i kreditinstitutter	7	633.994	529.327	730.471	630.405
Afledte finansielle instrumenter	8	29.730	21.736	148.495	90.010
Andre finansielle investeringsaktiver, i alt		15.510.561	14.616.292	15.732.361	14.781.383
INVESTERINGSAKTIVER, I ALT		16.056.395	15.201.939	16.208.892	15.305.651
INVESTERINGSAKTIVER TILKNYTTET UNIT-LINKED KONTRAKTER	9	31.110.989	28.833.186	31.217.300	28.910.433
Tilgodehavender i forbindelse med direkte pensionsforretninger hos pensionstagere		6.246	5.987	6.246	5.987
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		10.611	19.503	-	-
Tilgodehavende selskabsskat		0	0	48	72
Andre tilgodehavender	10	12.554	9.779	14.935	13.966
TILGODEHAVENDER, I ALT		29.412	35.270	21.229	20.026
Udskudt pensionsafkastskat		27.199	0	27.385	0
Udskudt selskabsskatteaktiv		0	0	507	662
Likvide beholdninger		223.711	38.373	223.949	38.627
ANDRE AKTIVER, I ALT		250.911	38.373	251.841	39.289
Tilgodehavende renter		165.553	204.023	178.928	217.197
Andre periodeafgrænsningsposter	11	56.748	61.912	75.083	115.467
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER, I ALT		222.300	265.935	254.010	332.664
AKTIVER, I ALT		47.671.590	44.376.682	47.954.945	44.610.163

Balance – Passiver

Alle beløb i tusind kr.	Note	Pensionskassen		Koncernen	
		2013	2012	2013	2012
Sikkerhedsfond		118.986	118.986	118.986	118.986
Overført resultat	12	2.506.963	2.454.962	2.506.963	2.454.962
EGENKAPITAL, I ALT	13	2.625.949	2.573.948	2.625.949	2.573.948
Garanterede ydelser		11.641.616	10.861.503	11.641.699	10.861.600
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag		5.912	3.101	5.912	3.101
Bonuspotentiale på hvilende pensioner		44.925	0	44.926	0
Pensionshensættelser, i alt	14	11.692.453	10.864.604	11.692.537	10.864.701
Erstatningshensættelser		2.683	4.614	2.683	4.614
Kollektivt bonuspotentiale	15	1.057.654	744.459	1.057.659	744.459
Hensættelser til unit-linked kontrakter	16	31.110.989	28.833.186	31.217.300	28.910.433
HENSÆTTELSE TIL PENSIONSÅFTALER OG INVESTERINGSKONTRAKTER, I ALT		43.863.780	40.446.863	43.970.180	40.524.207
Gæld i forbindelse med direkte forsikring		0	2.241	2.371	4.331
Gæld angående afledte finansielle instrumenter		7.303	13.445	123.031	78.133
Gæld til kreditinstitutter	17	720.963	785.100	728.972	792.645
Gæld til tilknyttede virksomheder		14.406	12.081	-	-
Skyldig pensionsafkastskat		385.618	476.488	387.125	478.013
Skyldig selskabsskat		0	0	0	0
Anden gæld	18	49.349	57.899	111.701	148.557
GÆLD, I ALT		1.177.640	1.347.254	1.353.201	1.501.679
PERIODEAFGRÆNSNINGSPOSTER	19	4.221	8.618	5.616	10.328
PASSIVER, I ALT		47.671.590	44.376.682	47.954.945	44.610.163
Anvendt regnskabspraksis	1				
Eventualforpligtelser	20				
Nærtstående parter	21				
Femårsoversigt og nøgletal	22				
Realiserede resultat	23				
Finansielle risici	24				
Aktiebeholdning fordelt på brancer og regioner	25				
Følsomhedsoplysninger	26				
Specifikation af investeringsaktiver og afkast - uden unit-linked aktiver	27				
Specifikation af investeringsaktiver og afkast i alt	28				

Bevægelser på egenkapitalen

Egenkapital		2013		2012	
Egenkapital pr. 1. januar		2.573.948	3.292.269	2.573.948	3.292.269
Overført af årets resultat		52.487	-718.132	52.487	-718.132
		2.626.436	2.574.138	2.626.436	2.574.138
Udlodning af pensionistbonus		-486	-189	-486	-189
Egenkapital, i alt		2.625.949	2.573.948	2.625.949	2.573.948

Noter

Note 1

Anvendt regnskabspraksis

Koncernens og pensionskassens årsregnskab er aflagt i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed samt Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringselskaber og tværgående pensionskasser.

Regnskabspraksis er uændret i forhold til sidste år.

Enkelte poster i sammenligningsåret (2012) er ændret i forhold til Årsrapport 2012 på grund af reklassifikation.

I resultatet, balancen og noter kan afrundinger medføre, at summer ikke kan afstemmes.

Væsentlige regnskabsmæssige skøn

Der er foretaget enkelte væsentlige ændringer i regnskabsmæssige skøn vedrørende hensættelser til pensionsaftaler.

Benchmark for levetid samt forudsætninger om omkostninger

Pensionskassen anvender det af Finanstilsynet i 2013 opdaterede benchmark for forudsætninger om levetid. Hertil kommer ændringer i forudsætninger om omkostninger. Anvendelse af de nye forudsætninger har medført en samlet forøgelse af livsforsikringshensættelsen ultimo 2013 på 141 mio. kr.

Følgende skøn er anset for væsentlige for udarbejdelse af årsregnskabet

Dagsværdi af ejendomme

Dagsværdi af ejendomme er opgjort på grundlag af forventede driftsafkast på den enkelte ejendom samt et tilknyttet forrentningskrav baseret på markedsforholdene. Ejendomme, der er sat til salg, er vurderet til forventet salgsværdi.

Unoterede aktiver

Dagsværdien af unoterede finansielle investeringsaktiver fastlægges ved hjælp af værdiansættelsesmetoder, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme i en handel på måletidspunktet imellem uafhængige parter.

Pensionshensættelser

Opgørelse af pensionshensættelserne foretages på grundlag af aktuarmæssige forudsætninger om risiko- og omkostningsforløb, samt ved anvendelse af den af Finanstilsynet offentliggjorte rentekurve, jf. regnskabsbekendtgørelsen.

PBU har i al væsentlighed ugaranterede ordninger. På trods heraf har PBU opretholdt den hidtidige præsentation i regnskabet, hvor hensættelsen for ugaranterede ordninger på forsikringsklasse I fortsat vises med garanterede ydelser uagtet at disse er ugaranterede.

Principper for fordeling af overskud

Bonus vedrørende rente, risiko og administration gives forlods til medlemmerne i henhold til de bonussatser, der anmeldes til Finanstilsynet forud for eller i løbet af året. For markedsrenteordninger opgøres og fordeles årets afkast efter fradrag af investeringsomkostninger og eventuel henlæggelse til egenkapitalen. Årets regnskabsmæssige resultat fordeles derefter mellem medlemmerne og egenkapitalen i overensstemmelse med kontributionsprincippet og efter regler anmeldt til Finanstilsynet. Efter de anmeldte regler tilfalder 20 pct. af risikoresultatet egenkapitalen, mens administrationsresultatet fuldt ud tilfalder egenkapitalen. Herudover tildeles egenkapitalen en andel af renteresultatet svarende til 5 pct. af forsikringsklasse I's forholds-mæssige andel af egenkapitalen. Hvis egenkapitalen på grund af et utilstrækkeligt realiseret resultat ikke opnår den tilsigtede forrentning, overføres det resterende forrentningskrav til de følgende år og kan overføres til egenkapitalen, når et positivt realiseret resultat giver mulighed herfor.

Koncernforhold og konsolideringspraksis

Koncernregnskab omfatter Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger (moderselskab), de 100 pct. ejede ejendomsaktieselskaber PBU Bolig A/S og PBU Ejendomsudvikling Aps, det 100 pct. ejede livsforsikringselskab Livsforsikringselskabet A/S samt investeringsforeninger og afdelinger heraf, der er under pensionskassens kontrol: Professionelle Foreninger Institutionel

investor Asiatiske Emerging Market, Institutionel investor Europæiske aktier 1, Institutionel investor Europæiske aktier 2, Institutionel investor Europæiske small cap aktier, Institutionel investor Fund of fund, Institutionel investor Globale aktier, Institutionel investor US SMID CAP 1, Institutionel investor US SMID CAP 2, Institutionel investor Globale indeksobligationer, Institutionel investor Globale Aktier JPM og Institutionel investor Globale Stabile Fokus Aktier, der alle administreres af Nykredit Portefølj Administration A/S. Koncernregnskabet er udarbejdet på grundlag af reviderede regnskaber for de virksomheder, der indgår i konsolideringen. Konsolideringen er foretaget ved sammenlægning af ensartede regnskabsposter og ved eliminerings af koncernmellemværender samt af koncerninterne indtægter og udgifter. Der er foretaget udligning af den bogførte værdi af kapitalandelen for de dattervirksomheder, der indgår i konsolideringen, med andelen i dattervirksomhedernes egenkapital. Koncerninterne transaktioner er foretaget på et skriftligt grundlag og afregnes på markedsvilkår eller på omkostningsdækkende basis.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når selskabet som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på afviklingsdagen, og indregningen ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv og passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget. Købs- eller salgstransaktioner, som på balancedagen endnu ikke er afviklet, indgår i resultatopgørelsen med deres avance eller tab.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor. Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser indregnes i resultatopgørelsen som finansielle indtægter eller finansielle omkostninger.

Resultatopgørelse

Indtægter og udgifter periodiseres pr. balancedagen efter almindeligt anerkendte principper. Gevinster og tab samt værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen, uanset om de er realiserede eller urealiserede.

Valutakursregulering. Transaktioner i årets løb omregnes til transaktionsdagens valutakurs. Såvel realiserede som urealiserede valutakursgevinster og -kursstab medtages i resultatopgørelsen under posten Kursregulering.

Administrationsomkostninger består af et administrationshonorar i henhold til administrationsaftalen med Forca A/S samt direkte afholdte omkostninger, der ikke er omfattet af aftalerne. Fordelingen af indirekte afholdte omkostninger er sket ud fra et skønnet forbrug af omkostninger vedrørende henholdsvis pensions- og investeringsvirksomhed.

I *pensionsafkastskat* ("PAL-skat") indgår den pensionsafkastskat, der påhviler det pensionsafkastskattepligtige afkast, der indgår i resultatopgørelsen, uanset om pensionsafkastskatten er aktuel eller først skal betales i senere perioder.

Det *pensionstekniske resultat* er fratrukket overført formueafkast, der udgør egenkapitalens andel af formueafkast med fradrag af pensionsafkastskat.

I *pensionsafkast for egenkapitalen* indgår det pensionsafkast, der påhviler egenkapitalens andel af det pensionsafkastskattepligtige afkast.

Balance

Ejendomme måles til en beregnet dagsværdi efter afkastmetoden i henhold til Finanstilsynets vejledning. Dagsværdien opgøres på grundlag af den enkelte ejendoms forventede driftsafkast efter markedsforholdene og et til ejendommen knyttet forrentningskrav. Såfremt driftsafkastet efter markedsforholdene ikke umiddelbart kan opnås, er der ved værdiansættelsen taget højde herfor.

Da PBU's domicilejendom udgør en ubetydelig andel (under 20 pct.) af en større investeringsejendom behandles den samlede ejendom inklusiv domicilejendommen som en investeringsejendom.

Investeringsejendomme, som er sat til salg, måles til en forventet salgspris. Hvis ejendommen sælges som udstykkede ejerlejligheder, reguleres den forventede salgspris med et fradrag, svarende til usikkerheden på grund af den tidsmæssige forskydning i salget af lejlighederne.

Ejendomme under opførelse indregnes til en værdi, der svarer til de afholdte opførelsesudgifter.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til indre værdi. Da investeringsforeninger og afdelinger heraf, der er under pensionskassen kontrol, i al væsentlighed vedrører investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter indgår de som investeringsforeningsandele i pensionskassens regnskab. Kapitalandele i associerede virksomheder måles til indre værdi tillagt værdien af goodwill modsvarende forskellen mellem kostprisen og indre værdi. Værdien af goodwill vurderes ved hver regnskabsafslutning i pensionskassen.

Finansielle investeringsaktiver, der består af aktier, obligationer og investeringsforeningsandele, måles til dagsværdi. Køb og salg af finansielle investeringsaktiver indregnes på afregningsdatoen. Dagsværdien af børsnoterede finansielle investeringsaktiver fastsættes ud fra lukkekursen på balancedagen eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer opgøres som nutidsværdi af obligationerne. Dagsværdien af noterede finansielle investeringsaktiver fastlægges ved hjælp af værdiansættelsesmetoder, der har til formål at fastlægge den transaktionspris, som ville fremkomme i en handel på måletidspunktet imellem uafhængige parter.

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi. Den samlede dagsværdi af afledte finansielle instrumenter føres enten som et nettoaktiv eller et nettopassiv.

Værdipapirer, der er solgt som led i *salgs- og tilbagekøbsforretninger*, beholdes i balancen under den respektive hovedpost (typisk obligationer), det modtagne beløb indregnes og forrentes som gæld til modparten. Værdipapirer erhvervet som led i *salgs- og tilbagekøbsforretninger* optages om tilgodehavender hos modparten, og afkastet indregnes under renter.

Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked pensioner optages til markedsværdi på balancedagen.

Øvrige poster i aktiverne optages til pålydende værdi med fradrag af nedskrivning for forventede tab eller til kostpris minus akkumulerede af- og nedskrivninger.

Valutakursregulering: Aktiver og passiver i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter balancedagens valutakurs.

Pensionshensættelserne måles til dagsværdien, som opgøres ud fra kapitalværdien af de forventede fremtidige pensionsydelse med fradrag af de fremtidige bidrag. De forventede fremtidige ind- og udbetalinger er bestemt ud fra forventningerne til den fremtidige dødelighed, invaliditet og omkostninger. Ved opgørelse af kapitalværdien er de forventede fremtidige ind- og udbetalinger diskonteret med den af Finanstilsynet opgjorte rentekurve. I hensættelserne indgår tillige tilskrevet bonus, som er anvendt til forøgelse af dækningerne. Bonuspotentiale på hvilende pensioner beregnes som medlemmets hensættelse med fradrag af garanterede ydelser, bonuspotentiale på fremtidige bidrag og nutidsværdien af det forventede fremtidige administrationsresultat (kapitaliseret administrationsoverskud).

Hensættelser for unit-linked kontrakter opgøres som markedsværdien af de tilknyttede investeringsaktiver på balancedagen med fradrag af nutidsværdien af det forventede fremtidige administrationsresultat (kapitaliseret administrationsoverskud).

Risikotillægget, jf. regnskabsbekendtgørelsens bilag 1, er indregnet som en reduktion af dødelighederne med 2 pct. Risikotillægget er et tillæg, som afspejler den usikkerhed, der er, når man skal fastlægge værdien af forpligtelserne, da ydelsernes størrelse og/eller forfaldstidspunkter ikke kendes med sikkerhed.

Fastsættelsen af dødeligheds- og invalideforudsætninger er skønnet ud fra en analyse af de konstaterede forhold. Parametrene vedrørende dødelighed er fastsat i forhold til Finanstilsynets nye benchmark for levetid og med indregning af forventet levetidsforbedring. Øvrige parametre er fastsat uændret i forhold til tidligere, da der ikke er fundet ændringer i kassens forhold, der kan begrunde en ændring. Omkostningsforudsætningerne er skønnet ud fra kassens nuværende omkostningsforhold. Der er således ikke indregnet forventede fremtidige forbedringer af omkostningsniveauet i kassen. Fastsættelse af hvile- og udtrædelsessandsynligheder er skønnet ud fra pensionskassens nuværende forhold. Ved skønnet af IBNR- og RBNS-hensættelserne er alle anmeldte skader vurderet og målt ud fra historisk erfaring, ligesom alle ikke-anmeldte skader er skønnet ud fra historisk erfaring.

Kollektivt bonuspotentiale indeholder forpligtelser til at yde bonus ud over de bonusbeløb, der er tilført de pensionsmæssige hensættelser. Kollektivt bonuspotentiale opdeles på risiko- og rentegrupper. Under kollektivt bonuspotentiale indgår gruppe-livsbonuskonto, som alene kan anvendes til gruppe-livsforsikring.

Øvrige poster i passiverne måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis modsvarer nominel værdi.

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Note 2				
Bruttomedlemsbidrag				
Direkte forsikring med bonusordning				
Medlemsbidrag	2.014.151	2.011.353	2.014.151	2.011.353
Medlemsindskud	133.749	119.842	158.319	144.524
Gruppelivsforsikringspræmie	369.981	354.322	369.981	354.322
Bruttomedlemsbidrag, i alt	2.517.881	2.485.517	2.542.451	2.510.199
<i>Medlemsbidrag fordelt på lande:</i>				
Danmark	2.511.083	2.477.812	2.535.652	2.502.494
Andre EU-lande	6.546	7.457	6.546	7.457
Øvrige lande	252	249	252	249
<i>Opgørelse af antal forsikrede:</i>				
Individuelt tegnet	-	-	1.726	1.583
Tegnet i ansættelsesforhold	110.131	111.475	110.131	111.475
Gruppelivsforsikrede	67.590	67.582	67.590	67.582
Gruppelivsordningen mellem koncernforbundne virksomheder er indgået på markedsbaserede vilkår.				
Note 3				
Kursreguleringer				
Investeringsjendomme	-10.130	7.543	-10.130	6.215
Kapitalandele	-77.651	26.492	1.937.161	1.081.332
Investeringsforeningsandele	2.136.709	1.855.347	-111.916	590.226
Obligationer	-911.734	683.000	-911.734	683.000
Afledte finansielle instrumenter	245.920	-126.256	245.920	-126.256
Likvide beholdninger	-32.225	38.050	-32.225	38.050
Kursreguleringer, i alt	1.350.888	2.484.177	1.117.075	2.272.567

Alle beløb i tusind kr.	Pensionskassen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Note 4				
Pensionsmæssige driftsomkostninger f.e.r.				
Pensionsvirksomhed				
Andel af administrationsomkostninger	-82.325	-83.303	-84.981	-86.952
Investeringsvirksomhed				
Andel af administrationsomkostninger	-52.201	-47.300	-52.201	-47.300
Direkte investeringsomkostninger	-10.373	-16.204	-73.603	-47.104
Omkostningsrefusion fra investeringsforeninger	63.406	32.024	63.406	23.950
Investeringsvirksomhed, i alt	833	-31.480	-62.397	-70.454
Der er i året afholdt følgende udgifter til personale ansat i PBU:				
Løn og vederlag inkl. pensionsbidrag til direktion, i alt	-5.579	-5.403	-5.579	-5.403
<i>Leif Brask-Rasmussen, Adm. direktør</i>	-3.027	-2.913	-3.027	-2.913
<i>Nina Reedtz Fink, Direktør</i>	-2.552	-2.489	-2.552	-2.489
Løn og vederlag til bestyrelsen (maj 2013 - april 2014), i alt	-508	-307	-508	-307
<i>Hans Peter Geil, Formand</i>	-85	-81	-85	-81
<i>Henning Pedersen</i>	-25	-24	-25	-24
<i>Ole Steen Larsen</i>	-25	-24	-25	-24
<i>Steffen Poulsen</i>	-25	-24	-25	-24
<i>Torstein Grubb</i>	-25	-24	-25	-24
<i>Lasse Bjerg Jørgensen</i>	-25	-24	-25	-24
<i>Karin Søjberg Holst</i>	-25	-24	-25	-24
<i>Bo Andersen, Særligt kvalificeret medlem</i>	0	-81	0	-81
<i>Lis Skovberg, Særligt kvalificeret medlem</i>	-150	-	-150	-
<i>Leif Hasager, Særligt kvalificeret medlem</i>	-120	-	-120	-
Løn til væsentlige risikotagere	-6.978	-	-6.978	-
Pensionsbidrag til væsentlige risikotagere	-622	-	-622	-
Løn til øvrige medarbejdere	-12.175	-20.380	-12.175	-20.380
Pensionsbidrag til øvrige medarbejdere	-1.695	-3.060	-1.695	-3.060
Andre udgifter til social sikring	-52	-75	-52	-75
Lønsumsafgift mv.	-2.906	-2.571	-2.906	-2.571
Personaleudgifter, i alt	-30.515	-31.796	-30.515	-31.796
PBU andel af personaleudgifter i Forca A/S	-38.881	-36.434	-38.881	-36.434
Samlet personaleudgifter, for året	-69.396	-68.230	-69.396	-68.230
Udover direktionen er følgende medarbejdere væsentlige risikotagere i PBU:				
Investeringsdirektøren				
Den ansvarshavende aktuar				
Økonomichefen				
Medlemschefen				
Compliance officeren				
Ingen væsentlige risikotagere har variable lønde.				
Gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede i året	24	27	24	27
PBU's andel af antal heltidsbeskæftiget i året hos Forca A/S	59	56	59	56
Samlet gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i året	83	83	83	83
Honorar til generalforsamlingsvalgte revisorer				
Pensionskassens andel af revisoromkostningerne inklusive moms udgør:				
KPMG				
Lovpligtig revision af årsregnskabet	355	342	532	519
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	0	0	0	0
Skatterådgivning	21	120	21	120
Andre ydelser	640	0	640	0
Deloitte (Forca)				
Lovpligtig revision af årsregnskabet	390	715	390	715
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	0	0	0	0
Skatterådgivning	0	0	0	0
Andre ydelser	0	0	0	0
Samlede revisoromkostninger	1.406	1.177	1.583	1.354

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Note 5				
Driftsmidler				
Kostpris pr. 1. januar	4.006	4.699	4.963	5.657
Tilgang i året	513	849	513	849
Afgang i året	-756	-1.542	-756	-1.542
Kostpris, i alt	3.764	4.006	4.720	4.963
Ned- og afskrivninger pr. 1. januar	-2.026	-2.783	-2.863	-3.583
Årets afskrivninger	-493	-618	-523	-655
Årets ned- og afskrivninger på afhændede aktiver	338	1.375	338	1.375
Ned- og afskrivninger, i alt	-2.181	-2.026	-3.048	-2.863
Driftsmidler, i alt	1.583	1.979	1.673	2.100

Note 6
Investeringsejendomme

Dagsværdi pr. 1. januar	375.061	367.518	1.272.032	1.264.941
Tilgang i året	2.893	0	4.777	838
Afgang i året	-54.490	0	-55.880	0
Årets værdiregulering til dagsværdi	-11.638	7.543	16.141	6.253
Dagsværdi, i alt	311.826	375.061	1.237.070	1.272.032
Heraf tilknyttet unit-linked pensioner	205.832	247.026	871.200	887.263
Heraf tilknyttet pensioner omfattet af gennemsnitsrenteprincippet	105.994	128.034	365.870	384.769

Vægtet gennemsnitlig afkastprocent, som indgår

ved fastsættelse af dagsværdi:

Ejendomme til boligudlejning	-	5,50	2,79	3,24
Ejendomme til erhvervsudlejning	5,25	5,25	5,25	5,25

Eksterne vurderinger har været anvendt ved målingen af investeringsejendomme.

Note 7
Sikkerhedsstillelse

Pensionskassen har til sikkerhed for opfyldelsen af forpligtelser overfor Livsforsikringselskabet A/S deponeret obligationer og likvider

	185.946	150.959	185.946	150.959
--	---------	---------	---------	---------

Pensionskassen har til sikkerhed for opfyldelsen af forpligtelser overfor pengeinstitutter deponeret likvider

	81.246	81.243	81.246	81.243
--	--------	--------	--------	--------

Note 8
Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter 2012

	Bogført værdi	Udløb år	Hovedstol
Swap	-122.376	1-10	1.295.503
Valutatermisforretninger	78.134	0-1	7.568.968
	-44.242		

Afledte finansielle instrumenter 2013

Swap	-70.184	1-10	1.291.256
Valutatermisforretninger	98.988	0-1	9.323.889
	28.804		

Bogført værdi kan specificeret således:

Afledte finansielle instrumenter med positiv bogført værdi

	29.730
--	--------

Afledte finansielle instrumenter med negativ bogført værdi

	-7.303
--	--------

Afledte finansielle instrumenter der kan henføres til unit linked aktiver

	6.377
	28.804

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Note 9				
Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter				
Kapitalandele	2.700.571	2.379.106	13.669.799	9.491.898
Investeringsforeningsandele	17.156.497	14.214.793	5.322.565	6.134.469
Obligationer	11.782.225	12.561.987	12.422.455	13.245.240
Afledte finansielle instrumenter	6.377	-52.533	18.928	-36.747
Indlån i kreditinstitutter	186.819	466.836	352.472	687.445
Investerings ejendomme	205.832	247.026	871.200	887.263
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	669.564	644.007	0	0
Kapitalandele i associerede virksomheder	223.901	277.407	222.828	276.234
Gæld til tilknyttede virksomheder	-149.841	-122.531	0	0
Gæld til kreditinstitutter	-1.670.956	-1.782.914	-1.662.947	-1.775.369
Investeringsaktiver tilknyttet unit-linked kontrakter, i alt	31.110.989	28.833.186	31.217.300	28.910.433
Note 10				
Andre tilgodehavender				
Tilgodehavender hos porteføljemanagere	12.119	8.073	12.119	8.073
Diverse tilgodehavender	435	1.706	435	1.706
Andre aktiver i ejendomme	0	0	2.381	4.187
Andre tilgodehavender, i alt	12.554	9.779	14.935	13.966
Note 11				
Andre periodeafgrænsningsposter				
Diverse periodeafgrænsningsposter	4.923	15.502	23.258	69.057
Forudbetalte pensioner	51.824	46.410	51.824	46.410
Andre periodeafgrænsningsposter, i alt	56.748	61.912	75.083	115.467
Note 12				
Overført resultat				
Overført resultat pr. 1. januar	2.454.962	3.173.283	2.454.962	3.173.283
Overført af årets resultat	52.487	-718.132	52.487	-718.132
Udlodning af pensionistbonus	-486	-189	-486	-189
Overført resultat, i alt	2.506.963	2.454.962	2.506.963	2.454.962
Note 13				
Kapitalkrav og basiskapital				
Basiskapital:				
Egenkapital	2.625.949	2.573.948	2.625.949	2.573.948
Kapitalkrav i Livsforsikrings selskabet A/S	-27.603	-26.111	0	0
Udskudt skatteaktiv i Livsforsikrings selskabet A/S	-506	-662	-507	-662
Basiskapital, i alt	2.597.840	2.547.175	2.625.443	2.573.286
Kapitalkrav	560.871	525.696	588.474	551.807
Overskydende basiskapital	2.036.969	2.021.479	2.036.969	2.021.479
Egenkapitalens skyggekonto				
Saldo pr. 1. januar	2.402.420	1.826.048		
Forrentning af primo saldo på skyggekonto	90.550	213.019		
Beregnet forrentning af egenkapitalen iht. kontibution	245.693	-331.368		
Egenkapitalens andel af valgbonus og pensionistbonus mv.	-7.935	-23.600		
Overført fra resultatopgørelsen	-52.487	718.321		
Saldo pr. 31. december	2.678.241	2.402.420		
Fordeling af skyggekonto efter kontributionsgrupper for de forsikringsbestande, der er omfattet af kontributionsprincippet (§111)				
Rentegruppe afdeling A	1.711.034	1.632.450		
Rentegruppe afdeling B	967.169	723.980		
Rentegruppe afdeling C	0	0		
Rentegruppe afdeling D	0	26.861		
Risikogrupper, samlet	0	19.094		
Omkostningsgrupper, samlet	38	36		
Saldo pr. 31. december	2.678.241	2.402.420		

Med udgangspunkt i den anvendte regnskabspraksis for opgørelse af hensættelser og de aktuelle markedsforhold forventes, at mindst 1.570 mio. kr. af skyggekontoen vil kunne tilføres egenkapitalen.

Alle beløb i tusind kr.

	Pensionskassen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Note 14				
Pensionshensættelser				
Pensionshensættelser pr. 1. januar	10.864.604	9.383.568	10.864.701	9.383.669
Akkumuleret værdiregulering pr. 1. januar	-2.345.659	-1.533.589	-2.345.668	-1.533.592
Retrospektive hensættelser pr. 1. januar	8.518.945	7.849.979	8.519.033	7.850.077
Bruttobidrag	468.823	467.258	468.823	467.258
Rentetilskrivning	232.297	213.926	232.298	213.927
Pensionsydelse	-744.482	-664.397	-744.494	-664.407
PAL indskud	3	0	3	0
PAL omkostninger	0	0	0	0
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-8.834	-33.297	-8.834	-33.297
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-263.503	28.266	-263.503	28.266
Reserveflyt: Omvalg til pensionspakken	0	-1.399	0	-1.399
Reserveflyt: Overgang til markedsrente	2.562	-3.258	2.562	-3.258
Reserveflyt: Pensionering pensionspakken	175.125	-9.533	175.125	-9.533
Reserveflyt: Pensionering regulativ 1-6	1.013.551	680.861	1.013.551	680.861
Reserveflyt: Ved bidragsfritagelse	27.433	41.443	27.433	41.443
Overgangsbonus (efter PAL)	-140	51	-140	51
Andet	49.667	-50.957	49.667	-50.957
Retrospektive hensættelser pr. 31. december	9.471.448	8.518.945	9.471.525	8.519.033
Akkumuleret værdiregulering pr. 31. december	2.221.005	2.345.659	2.221.011	2.345.668
Pensionshensættelser, i alt	11.692.453	10.864.604	11.692.537	10.864.701
Den del af hensættelse, der er friholdt for pensionsafkastskat, udgør	456.428	463.381	456.428	463.381
Anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner	-641	-21.979	-641	-21.979
Fordelelsen af hensættelse efter rentegrupper for de forsikringsbestande, der er omfattet af kontributionsprincippet, §100 stk. 3:				
Afdeling A				
Garanterede ydelser	3.490.503	3.790.636	3.490.503	3.790.636
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	0	0	0	0
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	0	0	0	0
Hensættelse, i alt	3.490.503	3.790.636	3.490.503	3.790.636
Afdeling B				
Garanterede ydelser	4.690.798	3.732.999	4.690.798	3.732.999
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	86	73	86	73
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	0	0	0	0
Hensættelse, i alt	4.690.883	3.733.072	4.690.883	3.733.072
Afdeling D (koncern inkl. Livsforsikringselskabet A/S)				
Garanterede ydelser	3.384.436	3.206.196	3.384.519	3.206.293
Bonuspotentiale på fremtidige medlemsbidrag	5.826	3.027	5.826	3.027
Bonuspotentiale på hvilende pensioner	44.925	0	44.926	0
Hensættelse, i alt	3.435.188	3.209.224	3.435.272	3.209.321
Alle rentegrupper, i alt	11.616.575	10.732.932	11.616.658	10.733.030
Fordelelsen af hensættelser efter tegningsrente for de forsikringsbestande, der ikke er omfattet af kontributionsprincippet, §100 stk. 4:				
Afdeling C				
Garanterede ydelser uforrentet (gruppeliv)	75.878	131.671	75.878	131.671
Ugaranteret markedsrente	31.110.990	28.833.187	31.217.299	28.910.432
Hensættelse, i alt	31.186.868	28.964.858	31.293.177	29.042.104

	Pensionskassen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012
Alle beløb i tusind kr.				
Note 15				
Kollektivt bonuspotentiale				
Kollektivt bonuspotentiale pr. 1. januar	744.459	693.757	744.459	693.758
Årets forbrug/hensættelse	313.195	50.702	313.200	50.702
Kollektivt bonuspotentiale, i alt	1.057.654	744.459	1.057.659	744.459
Kollektivt bonuspotentiale kan specificeres således:				
Rentegruppe i Livsforsikringselskabet A/S			5	0
Afdeling D (rentegruppe)	17.755	0	17.755	0
Omkostningsgrupper	1	1	1	1
Risikogrupper	1.039.899	774.458	1.039.899	774.458
Kollektivt bonuspotentiale, i alt	1.057.654	774.459	1.057.659	774.459
Bonusgraden for rentegruppe i Livsforsikringselskabet A/S udgør			6,7%	-
Bonusgraden for afdeling D (rentegruppe) udgør	0,6%	-	0,6%	-
Note 16				
Hensættelser til unit-linked kontrakter				
Pensionshensættelser pr. 1. januar	28.833.186	25.275.265	28.910.433	25.323.164
Akkumuleret værdiregulering pr. 1. januar	38.283	874.592	38.283	874.592
Retrospektive hensættelser pr. 1. januar	28.871.469	26.149.856	28.948.716	26.197.756
Bruttobidrag	2.049.058	2.018.259	2.073.628	2.042.941
Rentetilskrivning	1.936.258	1.845.358	1.941.562	1.850.621
Pensionsydelse	-317.301	-240.488	-317.801	-240.871
PAL indskud	228	0	228	0
PAL omkostninger	-8	0	-8	0
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-78.422	-146.820	-78.733	-147.035
Risikogevinster efter tilskrivning af risikobonus	-78.474	-112.589	-78.472	-112.587
Reserveflyt: Omvalg til pensionspakken	0	1.389	0	1.389
Reserveflyt: Overgang til markedsrente	-2.562	3.258	-2.562	3.258
Reserveflyt: Pensionering pensionspakken	-175.125	9.533	-175.125	9.533
Reserveflyt: Pensionering regulativ 1-6	-1.013.551	-680.861	-1.013.551	-680.861
Reserveflyt: Ved bidragsfritagelse	-27.433	-41.443	-27.433	-41.443
Valgbonus	0	89	0	89
Kompensation (og afskrivning af skyldig beløb) ved pensionering regulativ 1-6	8.090	23.270	8.090	23.270
Andet	-7.712	42.655	-7.712	42.655
Retrospektive hensættelser pr. 31. december	31.164.516	28.871.469	31.270.828	28.948.716
Akkumuleret værdiregulering pr. 31. december	-53.527	-38.283	-53.527	-38.283
Hensættelser til unit-linked kontrakter, i alt	31.110.989	28.833.186	31.217.300	28.910.433
Note 17				
Gæld til kreditinstitutter				
Gæld til kreditinstitutter vedrørende repoforretninger	688.095	749.521	696.104	757.066
Nominal prioritetsgæld	32.868	35.579	32.868	35.579
Gæld til kreditinstitutter, i alt	720.963	785.100	728.972	792.645
Gæld, forfalden efter 5 år	24.928	27.029	24.928	27.029
Der er over for kreditinstitutter stillet pantsikkerhed i ejendomme med en bogført værdi på 312 mio. kr. i pensionskassen og på 0 mio. kr. i dattervirksomheder pr. 31.12.2013.				
Note 18				
Anden gæld				
Diverse gæld	43.808	51.456	88.226	125.082
Deposita fra lejere	4.568	5.157	15.500	16.446
Anden gæld i ejendomme	973	1.286	7.975	7.029
Anden gæld, i alt	49.349	57.899	111.701	148.557
Note 19				
Periodeafgrænsningsposter				
Diverse periodeafgrænsningsposter	4.221	8.618	5.616	10.328
Periodeafgrænsningsposter, i alt	4.221	8.618	5.616	10.328

Alle beløb i tusind kr.	Pensionskassen		Koncernen	
	2013	2012	2013	2012

Note 20
Eventualforpligtelser

Investeringsaktiver til overtagelse efter regnskabsåret	155.210	529.635	155.210	529.635
---	---------	---------	---------	---------

Pensionkassen har registreret aktiver til fordel for de forsikrede med 46.324 mio. kr., der fordeler sig på kapitalandele tilknyttede virksomheder 1.000 mio. kr., kapitalandele associerede virksomheder 333 mio. kr., kapitalandele 3.281 mio. kr., investeringsforeninger 22.536 mio. kr., obligationer 18.232 mio. kr., indlån i kreditinstitutter 705 mio. kr. og tilgodehavende renter 138 mio. kr. samt afledte finansielle instrumenter 99 mio. kr.

Der er afgivet investeringstilsagn overfor investeringsfonde med 2.439 mio. kr. pr. 31. december 2013.

Momsreguleringsforpligtelser vedrørende ejendomme udgør 9 mio. kr. for PBU og 10 mio. kr. for koncernen pr. 31. december 2013.

Forpligtelse til udvendig vedligeholdelse, jf. lov om midlertidig regulering af boligforholdene, § 18 andrager 0 mio. kr. for PBU og 5 mio. kr. for koncernen pr. 31. december 2013.

Som følge af at PBU Bolig A/S er overgået til selskabsskattefrihed i år 2001, afsættes der ikke i selskabet aktuel og udskudt skat. Såfremt selskabet på et senere tidspunkt ikke længere måtte opfylde betingelserne for skattefrihed udgør skatteforpligtigelsen ca. 101 mio. kr.

Der foreligger ingen panthæftelser, kautions-, garanti- eller lignende forpligtelser ud over, hvad der fremgår af regnskabet.

Note 21
Nærtstående parter

PBU Bolig A/S
Livsforsikringselskabet A/S
PBU Ejendomsudvikling ApS
Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S
Ejendomsudvikling Kronborg Strand P/S
Forca A/S

Transaktioner med PBU Bolig A/S
Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger lejer kontorlokaler i Ejendommen Østerfælled Torv 3, årlig leje
Lejeaftalen er indgået på markedsmæssige vilkår.

1.266	1.579
-------	-------

PBU har i 2013 oppebåret et administrationsvederlag på

700	700
-----	-----

Transaktioner med Livsforsikringselskabet A/S
Livsforsikringselskabet A/S's investeringsaktiver i PBU udgør

164.247	134.612
---------	---------

PBU har i 2013 betalt renter vedrørende investeringsaktiver på

10.356	9.122
--------	-------

PBU har i 2013 oppebåret et administrationsvederlag på

-384	415
------	-----

Transaktioner med PBU Ejendomsudvikling ApS
PBU har i 2013 oppebåret et administrationsvederlag på

40	40
----	----

Transaktioner med Ejendomsudvikling Flintholm Have P/S
PBU har i 2013 oppebåret et administrationsvederlag på

200	200
-----	-----

Transaktioner med Ejendomsudvikling Kronborg Strand P/S
PBU har i 2013 oppebåret et administrationsvederlag på

40	40
----	----

Løbende mellemværender forrentes på markedsvilkår.

Note 22**Femårsoversigt og nøgletal**

Femårsoversigten og nøgletal fremgår af Ledelsesberetningen tabel 7-8.

Note 23**Realiserede resultat**

Principper for fordeling af det realiserede resultat fremgår af Anvendt regnskabspraksis side 29-32. Fordeling af det realiserede resultat fremgår af Ledelsesberetningen tabel 3.

Note 24**Finansielle risici**

Beskrivelse af politikker mv. vedr. finansielle risici fremgår af Ledelsesberetningen side 7-8.

Note 25**Aktiebeholdning fordelt på brancher og regioner**

Alle tal i pct.	Danmark	Øvrige Europa	Nord-amerika	Sydamerika	Japan	Øvrige fjernøsten	Øvrige lande	Ikke fordelt	I alt
Energi	0,0	2,7	2,6	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	5,5
Materialer	0,0	2,6	2,9	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	6,2
Industri	0,0	5,6	6,8	0,0	0,0	1,2	0,0	0,0	13,6
Forbrugsgoder	0,2	5,8	7,5	0,2	0,0	1,8	0,0	0,0	15,5
Konsument-vare	0,0	4,6	1,3	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	6,6
Sundhedspleje	0,6	3,2	5,1	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0	9,5
Finans	0,2	7,6	6,4	0,5	0,0	4,4	0,0	0,0	19,1
IT	0,0	2,0	7,2	0,0	0,0	4,0	0,0	0,0	13,2
Telekommunikation	0,0	1,4	0,2	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	2,1
Forsyning	0,0	1,1	0,9	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0	2,4
Ikke fordelt	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	5,9	0,0	6,2
I alt	1,1	36,8	41,1	0,8	0,0	14,3	5,9	0,0	100,0

Note 26**Følsomhedsoplysninger**

Alle beløb i mio. kr.

Hændelse	Minimum påvirkning af basiskapitalen	Maksimum påvirkning af kollektivt bonuspotentiale	Maksimum påvirkning af bonuspotentiale på hvilende pensioner før ændring i anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner	Maksimum påvirkning af anvendt bonuspotentiale på hvilende pensioner
Rentestigning på 0,7-1,0 pct. point	189	72	40	1
Rentefald på 0,7-1,0 pct. point	-300	-18	-24	-21
Aktiekursfald på 12 pct.	-247	-18	0	-45
Ejendomsprisfald på 8 pct.	-42	-13	0	0
Valutakursrisiko (VaR 99 pct.)	-39	-10	0	0
Tab på modparter på 8 pct.	-120	-18	0	-26
Fald i dødelighedsintensiteten på 10 pct.	-198	-18	-1	-38
Stigning i dødelighedsintensiteten på 10 pct.	180	51	1	1
Stigning i invalideintensiteten på 10 pct.	0	0	0	0

Note 27**Specifikation af investeringsaktiver og afkast - uden Unit-linked aktiver**

Alle beløb i mio. kr.	Regnskabsmæssig værdi		Netto-investeringer	Afkast i % p.a. før pensions- afkastskat og selskabsskat
	Primo	Ultimo		
Grunde og bygninger, der er direkte ejet	128	106	-19	-1,7%
Ejendomsaktieselskaber	803	800	-2	4,7%
Grunde og bygninger i alt	931	906	-21	4,7%
Andre dattervirksomheder	0	0	0	0%
Børsnoterede danske kapitalandele	0	393	374	0%
Unoterede danske kapitalandele	117	93	7	-27,4%
Børsnoterede udenlandske kapitalandele	2.050	2.864	376	22,2%
Unoterede udenlandske kapitalandele	133	138	30	-6,5%
Øvrige kapitalandele i alt	2.300	3.489	788	18,4%
Statsobligationer (Zone A)	4.897	3.904	-541	-6,0%
Realkreditobligationer	3.938	4.339	475	1,4%
Indeksobligationer	443	593	179	-4,4%
Kreditobligationer investment grade	0	0	0	0,0%
Kreditobligationer non investment grade samt emerging markets obligationer	2.041	2.102	177	-0,8%
Andre obligationer	100	60	-24	-15,9%
Obligationer i alt	11.420	10.999	265	-2,6%
Pantesikrede udlån	0	0	0	0%
Øvrige finansielle investeringsaktiver	529	634	0	-2,2%
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelse	7	22	15	

Afkast i % er tidsvægtet på baggrund af afkastet på månedsbasis. Der er foretaget reklassifikation i forhold til sidste årsregnskab

Note 28**Specifikation af investeringsaktiver og afkast i alt**

Alle beløb i mio. kr.	Regnskabsmæssig værdi		Netto-investeringer	Afkast i % p.a. før pensions- afkastskat og selskabsskat
	Primo	Ultimo		
Grunde og bygninger, der er direkte ejet	375	312	-55	-1,7%
Ejendomsaktieselskaber	2.973	2.946	-33	4,2%
Grunde og bygninger i alt	3.348	3.258	-88	4,1%
Andre dattervirksomheder	0	0	0	0,0%
Børsnoterede danske kapitalandele	0	1.054	1.001	8,0%
Unoterede danske kapitalandele	549	662	212	-9,7%
Børsnoterede udenlandske kapitalandele	11.272	14.496	719	21,7%
Unoterede udenlandske kapitalandele	904	1.053	229	1,1%
Øvrige kapitalandele i alt	12.725	17.265	2.161	18,6%
Statsobligationer (Zone A)	9.294	8.184	-401	-4,7%
Realkreditobligationer	11.241	11.302	208	1,5%
Indeksobligationer	674	990	362	-4,7%
Kreditobligationer investment grade	0	0	0	0,0%
Kreditobligationer non investment grade samt emerging markets obligationer	7.421	6.929	-161	-0,7%
Andre obligationer	273	202	-27	-18,3%
Obligationer i alt	28.903	27.607	-19	-1,5%
Pantesikrede udlån	0	0	0	0,0%
Øvrige finansielle investeringsaktiver	996	821	1	-2,2%
Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringen af aktiver og forpligtelse	-46	29	74	

Afkast i % er tidsvægtet på baggrund af afkastet på månedsbasis. Der er foretaget reklassifikation i forhold til sidste årsregnskab

Pensionskassen for Børne- og Ungdomspædagoger

Østerfælled Torv 3, 2100 København Ø • Tlf. 35 27 28 00 • E-mail pbu@pbu.dk • CVR-nr. 17 34 04 84